

L 78 sikrer kun et absolut minimum af forbrugerbeskyttelse

Foretræde for klima-, energi- og forsyningsudvalget den 28. november 2024

Fjernvarmen spiller en afgørende rolle i udfasningen af de ca. 290.000 tilbageværende gasfyr i Danmark. Dansk Erhverv og Forbrugerrådet Tænk anbefaler danske forbrugere og virksomheder at tilslutte sig fjernvarmen der, hvor det er muligt og giver mening, da fjernvarme generelt er en effektiv, billig og stabil varmekilde, der samtidig understøtter den grønne omstilling.

Som forbruger eller virksomhed har man dog ikke frit valg mellem fjernvarmeselskaber. Fjernvarmeselskaber er ”naturlige monopoler” uden egentlig konkurrence, og er man først koblet til fjernvarmen, er det udfordrende og omkostningsfuldt at blive koblet fra igen. Det stiller særlige krav til, at der er gennemsigtighed i markedet, at selskaberne bliver drevet så effektivt som muligt, og at prisen holdes så lav som muligt. Det bidrager L 78 til, og derfor støtter vi vedtagelsen af lovforslaget.

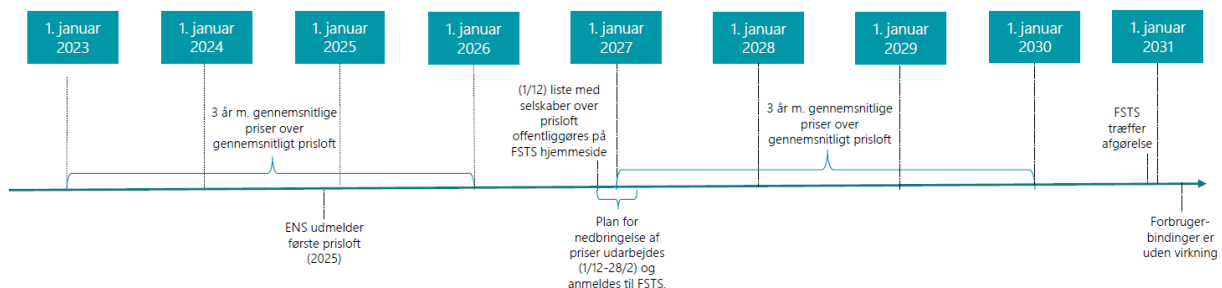
Forbrugerprisloftet øger gennemsigtigheden i fjernvarmepriser

L78 introducerer blandt andet et forbrugerprisloft, som skaber større gennemsigtighed og forudsigelighed i fjernvarmepriserne, og som gør det muligt for forbrugerne at træffe et mere oplyst valg. Vi mener dog, at L 78 kun indfører et absolut minimum af forbrugerbeskyttelse, men at det er et vigtigt skridt på vejen til en mere gennemsigtig fjernvarmesektor, der muliggør en løbende offentlig debat baseret på fakta. Uden et prisloft er vi bekymrede for forbrugernes fortsatte tillid til fjernvarmen, hvilket ingen er tjent med.

Ifølge Forsyningstilsynets seneste prisstatistik varierer fjernvarmepriserne for opvarmning af et standardhus fra 6.000 kr. til næsten 44.000 kr. årligt¹. Det kan der være flere grunde til, men det understreger behovet for større åbenhed om selskabernes priser og de forklaringer, der ligger bag prisudsvingene. Det kan et forbrugerprisloft være med til at sikre.

Tidsperioden for forbrugerprisloftet og muligheden for udtrædelse bør nedbringes

Den løsning, der fremlægges med L 78, giver i princippet forbrugerne mulighed for at frakoble sig fjernvarmen, hvis et selskab overskrider prisloftet. I praksis er denne mulighed dog stærkt begrænset. Fra det øjeblik, hvor et fjernvarmeselskab ligger over prisloftet, går der mindst seks år før forbrugerne reelt kan frakoble sig fjernvarmen – såfremt der er forbrugerbindinger, jf. figur 1. Vi mener, at denne tidsperiode bør nedbringes, fx til to 2-årige perioder frem for de nuværende to 3-årige perioder.

Figur 1 Tidslinje for prisloftet. Forkortelser: FSTS - Forsyningstilsynet og ENS – Energistyrelsen. Kilde: Energistyrelsen.

¹ [Fjernvarmepriser | Forsyningstilsynet](#)

Selv efter seks år vil mange forbrugere stå over for store omkostninger, hvis de ønsker at skifte varmekilde. Dels skal forbrugeren betale en udtrædelsesgodtgørelse, som kan løbe op i 30.000–40.000 kr., og dels skal der indkøbes og installeres en ny varmekilde som f.eks. en varmepumpe, der kan koste op mod 150.000 kr. For mange vil det derfor ikke være rentabelt at udskifte fjernvarmen.

Krav om uafhængige bestyrelsesmedlemmer bør fastholdes for alle selskabsformer

En række dårlige sager om bl.a. mislykket spekulation i elpriser og karteldannelse i fjernvarmesektoren har kostet forbrugerne millioner. Historier som disse skader tilliden til fjernvarmen som helhed og modarbejder regeringens ambition om at få flere husstande over på fjernvarme.

I dag er kun ca. 20 pct. af bestyrelsesmedlemmerne i de kommunale fjernvarmeselskaber uafhængige². Størstedelen af bestyrelsesmedlemmerne består af kommunale byrådsmedlemmer, medarbejderrepræsentanter og andre personer, der ikke nødvendigvis besidder de påkrævede kompetencer til at drive et fjernvarmeværk optimalt.

Regeringens forslag om at stille krav om to uafhængige bestyrelsesmedlemmer i L 78 er derfor et vigtigt første skridt mod mere kompetent ledelse. Vi støtter forslaget, idet vi forventer, at kravet kan være med til at sikre bedre strategiske beslutninger og en mere effektiv drift, som det ses i andre typer virksomheder.

Det oprindelige lovforslag omfattede imidlertid alle kommunale fjernvarmeselskaber, men i den fremsatte version er kravet om uafhængighed begrænset til selskaber, der allerede er omdannet til kapital-selskaber. Vi mener fortsat, at kravet også bør omfatte § 60-selskaberne (I/S'erne).

Vigtigt at fastholde krav om selskabsgørelse inden for en overskuelig årrække

Formålet med selskabsgørelsen var at gøre op med kommunernes dobbeltrolle som både myndighed og ejer, hvilket vi ligeledes forventer vil bidrage væsentligt til at styrke governance i sektoren. Det vil bl.a. betyde, at selskaberne skal overgå fra Kommunekredit til lån, der er optaget på markedsvilkår. En sådan overgang må antages at medføre betydelige omkostninger i form af bl.a. lånomlægning og udarbejdelse af åbningsbalance.

Med henblik på at sikre bl.a. forudsigelighed og gennemsigtighed, bakker vi op om, at alle konsekvenser ved selskabsgørelsen afdækkes, inden der træffes en endelig beslutning om, hvordan processen skal forløbe. Det bør dog sikres, at selskaberne arbejder mod en selskabsgørelse inden for en overskuelig årrække. Det kræver, at investeringer og lån allerede nu tilpasses markedsvilkår, så selskaberne på sigt kan klare en omdannelse uden risiko for konkurs, som det f.eks. skete med Norfors i forbindelse med selskabsgørelsen af affaldssektoren.

Kravet om selskabsgørelse kræver samtidig, at selskaberne allerede nu sikrer de relevante kompetencer i ledelsen, så de beslutninger, der træffes, er i overensstemmelse med en markedsbaseret drift af et fjernvarmeselskab. Set i det lys er ovennævnte krav om uafhængige bestyrelsesmedlemmer afgørende for en succesfuld adskillelse af myndighed og drift, mens det på sigt bør sikres, at der er de rette kompetencer i bestyrelserne. Ved mangel på de rette kompetencer risikerer selskaberne at foretage suboptimale investeringer og beslutninger, som kan gøre dem sårbare, når lån skal omlægges fra Kommunekredit til markedsbaserede vilkår – og som svækker forbrugerbeskyttelsen og tilliden til sektoren som helhed.

² Opgørelse fra Dansk Erhverv, baseret på kriterier fra Komitéen for god Selskabsledelse.